
[2022-23-RE](#)

Causa 2022-23-RE

(Alonso Martínez c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 183-2022. Recurs d'empara

Sentència del 14 de juliol del 2022

BOPA núm. 90, del 27 de juliol del 2022

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 14 d'abril del 2022, per la representació processal de la Sra. Lourdes Alonso Martínez, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la inactivitat de la Secció Civil 1 de la Batllia en el marc de la causa Fallida 1000154/2019, per una presumpta vulneració del dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada i que declari la vulneració del dret esmentat;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 12 de maig del 2022 que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, aquesta causa;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, l'1 de juny del 2022, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 9 de juliol del 2019, la Batllia va decretar la cessació de pagaments i la fallida de la societat Promotora Constructora Pacífic, SL, i va nomenar el saig Sr. Xavier Granyó Ribes com a administrador judicial dels seus béns i drets.

1.2. El 30 d'abril del 2019, la saig Sra. Lourdes Alonso Martínez va presentar un escrit davant la Batllia en què demanava la retrocessió de la declaració de la fallida de la societat Promotora Constructora Pacífic, SL als 18 mesos anteriors, ja que aquesta societat havia demanat la suspensió de pagaments i fallida quan ja no tenia activitat des de feia molts anys, que havia efectuat un repartiment deixant fora diversos creditors i havia modificat la prelación de pagaments.

1.3. El 8 de febrer del 2021, la Batllia va dictar un aute en què, entre d'altres, sol·licitava a l'administrador judicial que es pronunciés sobre la data definitiva de cessació de pagaments i sobre la petició de retrocessió plantejada, així com que informés de la situació de l'estat de crèdits.

1.4. El 3 de març del 2021, la representació processal de la Sra. Lourdes Alonso Martínez va sol·licitar la remoció del Sr. Xavier Granyó Ribes com a administrador judicial de la fallida, tant per la seva inactivitat com per un conflicte d'interessos.

1.5. El 21 d'abril del 2021, la Secció Civil 1 de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual acceptava la remoció esmentada i nomenava els lletrats Sr. Marc Mestre Rifà i Sra. Judith Planes Benazet administradors judicials d'aquesta fallida.

1.6. El 14 d'abril del 2022, la representació processal de la Sra. Lourdes Alonso Martínez va interposar un recurs d'empara contra la inactivitat de la Secció Civil 1 de la Batllia en el marc de la causa Fallida 1000154/2019, per una presumpta vulneració del dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- La recurrent en empara considera que el procediment de suspensió (*sic*) de pagaments i fallida s'hauria de caracteritzar per la celeritat, mentre que en aquest cas no hi ha interès en lliurar l'estat de crèdits, ni en determinar la data de retrocessió de la cessació de pagaments.

- El 30 d'abril del 2019 es va demanar la retroacció de 18 mesos de la declaració de fallida de la societat Promotora Constructora Pacífic, SL, ja que en el moment de la petició de fallida per part de la societat ja feia molts anys que no treballava i havia fet un repartiment d'actius deixant fora a diversos creditors. Assenyala que la fallida suposa un frau en relació amb la prelación o la preferència de pagaments dels creditors.

- Al·lega que el 5 de març del 2021 va demanar la remoció de l'administrador judicial per inactivitat i conflicte d'interessos i que aquesta va ser atorgada mitjançant un aute del 21 d'abril del 2021, malgrat que ja s'havien efectuat set insistiments previs. I que, una vegada nomenats dos administradors judicials nous de la fallida, i quan ja han transcorregut més de 12 mesos des del seu

nomenament, encara no s'ha notificat a aquesta part ni l'estat de crèdits, ni l'extensió de la fallida a l'administrador, ni la retroacció de la fallida. A més, s'han efectuat dos insistiments posteriors, el 2 de novembre del 2021 i el 2 de febrer del 2022.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada i que declari la vulneració del dret esmentat.

2.2. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal declara que, examinada la causa, s'ha de destacar que entre l'inici del procediment de fallida i la data d'interposició del recurs d'empara han passat tres anys, durant els quals s'ha remogut a l'administrador judicial i s'han nomenat nous administradors judicials i que aquests han posat de manifest el gran volum de documentació, atès que es tracta de la fallida d'una societat promotora i constructora.

- Per tant, si es té en compte el temps transcorregut entre el nomenament dels nous administradors i la complexitat de la fallida, no es desprèn una situació d'inactivitat de la Batllia i no s'ha vulnerat el dret a la jurisdicció en el seu vessant de dilacions indegudes.

- Per aquests motius, s'oposa a l'estimació d'aquest recurs d'empara.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. L'article 10.2 de la Constitució garanteix el dret a un judici de durada raonable. La jurisprudència d'aquest Tribunal Constitucional ha establert quins són els paràmetres que s'han de prendre en consideració per poder concloure si la durada d'un judici és o no és raonable (veg. entre d'altres, les sentències del 14 de març del 2001 -causa 2000-17-RE-, del 7 de setembre de 2005 -causa 2005-21-RE-, del 7 de maig del 2018 -causes 2017-38-RE i 2017-54-RE-, del 7 de setembre del 2018 -causa 2018-10-RE-, del 19 de desembre del 2018 -causa 2018-50-RE-, del 22 de maig del 2019 -causa 2019-14-RE, i del 13 de juliol del 2020 -causa 2020-19-RE-, o més recentment les sentències del 13 de juny del 2022 -causes 2022-15-RE i 2022-16-RE).

I aquesta doctrina del Tribunal Constitucional s'alinea amb la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans (veg. la sentència del 13 de juliol de 1983, recaiguda en el cas Zimmermann i Steiner c/ Suïssa, així com la sentència del 27 de juny del 2000, recaiguda en el cas Frydlender c/ França).

3.2. La concreció de la durada "*raonable*", com a concepte jurídic indeterminat, exigeix valorar la complexitat processal, el temps transcorregut, l'actitud processal de les parts i l'activitat dels tribunals (veg. les sentències del 25 de maig del 2007 -causa 2007-2-RE- i del 10 d'octubre del 2016 -causa 2016-8-RE), d'acord amb les peculiaritats del cas concret (veg. la sentència del 15 de desembre del 2014 -causa 2014-23-RE).

3.3. Si traslладem les consideracions anteriors al cas actual, resulta que, en primer terme, existeixen dos períodes d'inactivitat perfectament determinats: el primer, que arranca amb la petició del 30 d'abril del 2019, en què se sol·licita la retroacció de la fallida als 18 mesos anteriors a la seva declaració, fins a l'acte del 21 d'abril del 2021, mitjançant el qual es remou del càrrec a

l'administrador judicial i es formulen set insistiments; i, el segon, que s'inicia amb l'acte esmentat del 21 d'abril del 2021, en què es nomenen dos administradors judicials, fins al mes d'abril del 2022, sense que s'hagin formulat els estats de crèdit, ni s'hagi resolt sobre l'extensió de la fallida a l'administrador, ni sobre la retroacció d'aquesta.

En segon terme, el temps escolat en els dos períodes (dos anys en el primer i un any en el segon) no es poden considerar adequats en un òrgan judicial per a la resolució de diferents qüestions que afecten a un judici concursal universal, com ho poden ser la fixació de la data de retroacció de la fallida, per fer coincidir la fallida real amb la declarada, la formulació de l'estat de crèdits o l'extensió de la fallida a l'administrador.

En tercer terme, l'activitat de la part recurrent ha estat proactiva en el sentit d'interessar, amb escrits de remoció i insistiments, que es resolguessin les seves peticions, sense que els administradors judicials, ni l'anterior, ni els actuals, ho hagin portat a terme.

3.4. Finalment, el Ministeri Fiscal addueix que no existiria una dilació indeguda en la resolució de les pretensions efectuades, atesa la complexitat de la fallida, que abasta a una societat promotora i constructora, la qual cosa implica un important volum de documentació.

Aquest Tribunal Constitucional no pot compartir l'argument del Ministeri Fiscal, perquè el transcurs de tres anys no ho ha estat per resoldre la totalitat del judici concursal universal, com és la fallida, sinó per resoldre les pretensions que concernen la fixació de la data de retroacció de la fallida, l'extensió de la fallida a l'administrador i la formulació dels estats de crèdits. En efecte, la complexitat, ja sigui processal o tècnica -en aquest cas s'argumenta sobre la base de l'important volum de documentació- no justifica, en aquest supòsit, que tècnics qualificats -com són els administradors judicials, que alhora mereixen la consideració de cooperadors de la Justícia- no puguin formular els estats de crèdit o fixar la data de retroacció en els períodes esmentats de dos anys i d'un any respectivament.

3.5. En conclusió, i per tot allò que s'ha exposat, cal declarar que s'ha vulnerat el dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a un judici de durada raonable.

3.6. L'estimació del recurs d'empara comporta la no imposició de les costes processals (arg. a contrari, article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional).

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Estimar el recurs d'empara 2022-23-RE, interposat per la representació processal de la Sra. Lourdes Alonso Martínez contra la inactivitat de la Secció Civil 1 de la Batllia en el marc de la causa Fallida 1000154/2019.

2. Declarar que s'ha vulnerat el dret fonamental a un judici de durada raonable respecte d'aquesta causa.

3. Restablir la recurrent en la integritat del seu dret i amb aquesta finalitat, la Secció Civil 1 de la Batllia haurà d'adoptar les mesures pertinents per tal que, en el termini més breu possible, cessi la demora i es dicti una resolució fonamentada en Dret sobre les pretensions contingudes en els escrits de constant referència presentats per la recurrent.

4. Declarar que no és procedent efectuar cap pronunciament en matèria de costes.

5. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de la recurrent, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 14 de juliol del 2022.

Josep-D. Guàrdia Canela Jean-Yves Caullet
President Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy Dominique Rousseau
Magistrat Magistrat